

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Mariana Kokeše a Mgr. Petra Pospíšila ve věci

žalobce: **M. S.**
zastoupený advokátem Mgr. Pavlem Kandalcem, Ph.D., LL.M.
sídlem Panská 895/6, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje**
sídlem Kounicova 24, 611 32 Brno

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím ve vydání předvolání žalovaného ze dne 12. 8. 2022, č. j. KRPB-162454-333/TČ-2017-060081-JAR, k zajištění realizace úkonu pro získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů,

takto:

- I. Zásah Policie České republiky, Krajského ředitelství policie Jihomoravského kraje, spočívající ve vydání předvolání ze dne 12. 8. 2022, č. j. KRPB-162454-333/TČ-2017-060081-JAR, k zajištění realizace úkonu pro získávání osobních údajů pro účely budoucí identifikace podle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, **byl nezákonný.**
- II. Žalovaný je **povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 12 228 Kč, a to k rukám žalobcova advokáta Mgr. Pavla Kandalice, Ph.D., LL.M. do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh soudního řízení

1. Krajský soud obdržel dne 19. 8. 2022 žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, kterou se žalobce konkrétně domáhá ochrany před zásahem žalovaného spočívajícím ve vydání předvolání žalovaného dle § 65 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o policii“), ze dne 12. 8. 2022, č. j. KRPB-162454-333/TČ-2017-060081-JAR. Na základě citovaného předvolání se má žalobce dne 9. 9. 2022 v 10:00 hod. dostavit ke kriminalisticko-technickému úkonu s cílem získat osobní údaje žalobce pro účely budoucí identifikace, kdy budou snímány daktyloskopické otisky, zjišťovány tělesné znaky, prováděno měření těla, pořizovány obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírány biologické vzorky umožňující získat informaci o genetickém vybavení (forma ústního stěru – bukální stěr) a tyto informace budou zaneseny do databáze Policie ČR. Uvedený úkon je proveden v rámci trestního řízení, zahájeného trestním stíháním (usnesení č. j. KRPB-162454-286/TČ-2017-060081) ve smyslu § 160 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů, vedeného proti žalobci, a to pro úmyslný trestný čin s trestní sazbou od 2 do 8 let.
2. Usnesením ze dne 7. 9. 2022, č. j. 29 A 74/2022-19, krajský soud vyhověl návrhu žalobce na vydání předběžného opatření ve smyslu § 38 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a stanovil žalovanému povinnost zdržet se zásahu do práv žalobce spočívajícího v provedení identifikačního úkonu – odběru biologického materiálu dle § 65 zákona o policii.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

3. Ve včas podané žalobě (§ 84 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), splňující též ostatní podmínky řízení (§ 82 a § 85 s. ř. s.), se žalobce domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalovaného.
4. Žalobce v podané žalobě namítá, že předvoláním došlo k nezákonnému zásahu do jeho osobnostních práv, jelikož provedení úkonů vytyčených v předvolání by narušilo její osobní sféru, především právo na informační sebeurčení dle čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a právo na tělesnou integritu dle čl. 7 Listiny. Žalovaný totiž v předvolání neuvedl, z jakého důvodu požaduje po žalobci poskytnutí osobních údajů, ani blíže nezkoumal přiměřenost takového zásahu ve srovnání s posuzovaným případem podezření či obvinění z trestného činu. Žalovaný tak bez dalšího předvolal žalobce, aniž by zkoumal závažnost a charakter protiprávního jednání žalobce, přičemž v konkrétním případě žalobce nelze ani nijak dovodit přiměřenost zásahu v podobě odběru daných vzorků ve vztahu ke sledovanému účelu (vyšetřování trestné činnosti) u namítaného přečinu žalobce v podobě nenásilné trestné činnosti. Stejně tak žalobce nebyl nikdy doposud trestán. Žalobce tak má za to, že předmětné předvolání bylo vydáno nedůvodně a zkracuje subjektivní práva žalobce, tím spíše, že vyšetřování předmětného trestného činu je v samotném závěru, policejní orgán již neplánuje další vyšetřovací úkony, a proto odběr biologického materiálu žalobce postrádá zákonem předvídaný účel.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě nejdříve vyličil relevantní skutečnosti a rekapituloval obsah správního spisu. Poté se žalovaný podrobně vyjádřil k naplnění formálních a hmotněprávních podmínek pro předvolání k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii v nyní projednávané věci, a to i se zohledněním judikatury Nejvyššího správního soudu. V neposlední řadě pak žalovaný konkrétně rozporuje žalobní argumentaci žalobce, kterou považuje za irelevantní, neboť po žalobci bylo vyžadováno provedení neinvazivních prostředků odběru jeho osobních údajů.

IV. Posouzení věci soudem

6. Krajský soud se, za splnění podmínek dle § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, v intencích žalobních bodů zabýval tím, zda lze na základě zjištěného skutkového stavu dospět k závěru o nezákonnosti zásahu žalovaného, přičemž shledal, že **žaloba je důvodná**. (§ 87 odst. 2 s. ř. s.).
7. Podle § 82 s. ř. s. se každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný. Z ustanovení § 82 s. ř. s. vyplývá, že žaloba na ochranu před nezákonným zásahem může být důvodná tehdy, jsou-li kumulativně splněny následující podmínky: žalobce musí být přímo (první podmínka) zkrácen na svých právech (druhá podmínka) nezákonným (třetí podmínka) zásahem správního orgánu, které není rozhodnutím (čtvrtá podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (pátá podmínka). Není-li splněna jedna z uvedených podmínek, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout.
8. Před věcným posouzením vznesených námitek se musel krajský soud nejdříve zabývat otázkou, zda lze výzvu vydanou podle § 65 odst. 1 zákona o policii považovat za zásah podle § 82 s. ř. s. V nyní projednávané věci žalobce napadá postup policejního orgánu dle § 65 zákona o policii, nikoli úkon orgánu činného v trestním řízení dle § 114 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění rozhodném (dále jen „trestní řád“), ostatně o povaze úkonu není mezi účastníky sporu, přičemž skutečnost, že se jedná o postup dle § 65 zákona o policii, vyplývá i ze samotného předvolání. V dané věci tedy žalovaný vystupuje v pozici správního orgánu, nikoli v pozici orgánu činného v trestním řízení, a tudíž jeho postup může být ve správním soudnictví přezkoumán. Jak již uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017-33: *„Výzvu k provedení identifikačních úkonů ve smyslu § 65 zákona o policii, která směřovala proti stěžovateli, lze bezpochyby považovat za závazný a přímo vynutitelný úkon, a tedy i za zásah ve smyslu § 82 s. ř. s., neboť v případě jejího nerespektování může správní orgán vymoci osobní účast stěžovatele předvedením. Charakter tohoto úkonu totiž netkví v pouhém sdělení o stavu určitých věcí nebo určitého řízení. Jeho obsah je natolik spojen s negativními důsledky, které mohou stěžovatele za určitých zákonem předvídaných podmínek postihnout, že již tuto situaci lze považovat za zkrácení subjektivních práv stěžovatele. Dá se totiž předpokládat, že obviněný je ovlivněn snahou předejít možnému předvedení prostřednictvím příslušných orgánů Policie ČR. Rozhodnutí dostavit se k provedení identifikačních úkonů tak nelze považovat za projev svobodné vůle, nýbrž za způsob neformálního donucení.“* (dále srov. například nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. I. ÚS 2661/13, anebo rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2015, č. j. 9 As 168/2015-43, či ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017-93).

9. Žalobce namítá, že předvoláním k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o Policii došlo k nezákonnému zásahu do jeho práv. Podle § 65 odst. 1 zákona o policii platí: *„Policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u a) osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu; b) osoby ve výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu; c) osoby, již bylo uloženo ochranné léčení nebo zabezpečovací detence, nebo d) osoby nalezené, po níž bylo vyhlášeno pátrání a jejíž svéprávnost je omezena, snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.“*
10. Přestože má krajský soud jisté pochybnosti o ústavnosti citované právní úpravy, a to z důvodu zcela nedostatečné seznatelnosti (rozsahu) omezení základních práv, k nimž odběrem biologických vzorků DNA dochází, a zásadní absence záruk jednotlivci proti riziku zneužití a svévole, jejichž parametry musí být stanoveny zákonem a nepodléhat pouze internímu pokynu policie (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 4. 5. 2000, *Rotaru proti Rumunsku*, stížnost č. 28341/95), Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18 (119/2022 Sb.) dospěl k závěru o ústavní konformitě této právní úpravy. Tento závěr ovšem nic nemění na skutečnosti, že postup policejních orgánů při jeho aplikaci v praxi by se neměl ocitnout mimo meze a záruky poskytnuté základním právům tímto postupem dotčených jednotlivců, zakotvené v čl. 2 odst. 3, čl. 4 odst. 1 a odst. 4 Listiny, který představuje nejzazší mez omezení základních práv, jelikož stanoví, že *„při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.“*
11. Účel získání a zpracování osobních údajů ve smyslu § 65 odst. 1 zákona o policii je zřejmý z odst. 5 téhož ustanovení, podle kterého *„[p]olicie osobní údaje získané podle odstavce 1 zlikviduje, jakmile jejich zpracovávání není nezbytné pro účely předcházení, vyhledávání nebo odhalování trestné činnosti anebo stíhání trestných činů nebo zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku nebo vnitřní bezpečnosti“*. Jako každý jiný postup policie i získání osobních údajů podle § 65 odst. 1 zákona o policii přitom podléhá korektivě přiměřenosti podle § 11 písm. c) zákona o policii, podle něhož *„[p]olicista a zaměstnanec policie jsou povinni postupovat tak, aby případný zásah do práv a svobod osob, vůči nimž směřuje úkon, nebo osob neúčastněných nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu sledovaného úkonem“*.
12. Získání osobních údajů za účelem budoucí identifikace je nutno odlišovat od obdobných postupů policie, a to především od získání údajů za účelem ztotožnění osoby, jejíž totožnost není možno zjistit (§ 63 odst. 4 zákona o policii), a od získání údajů pro účely šetření konkrétního trestného činu (§ 114 trestního řádu – prohlídka těla a jiné úkony). Jak vidno, smyslem získání osobních údajů za účelem budoucí identifikace je obecné potírání trestné činnosti skrze možnost orgánů činných v trestním řízení v budoucnu identifikovat a usvědčit možné pachatele trestných činů především díky existujícím databázím uchovávajícím profily DNA a daktyloskopické otisky (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 254/2019-49).
13. Je však třeba mít na paměti, že proti zájmu na potírání trestné činnosti stojí práva osob, jejichž údaje mají být získány a dále zpracovány, a to především právo na jejich nedotknutelnost a informační sebeurčení – srov. čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 Listiny [v nyní

posuzované věci je sporná přiměřenost pouze ve vztahu k právu na informační sebeurčení (čl. 10 odst. 3), nikoliv ve vztahu k právu na nedotknutelnost žalobkyně (čl. 7 odst. 1)]. Zásah do těchto práv je zřejmě myslitelný, nicméně musí být přiměřený. To platí tím spíše, že mezi osoby, jejichž osobní údaje lze na základě § 65 odst. 1 zákona o policii získat, se neřadí pouze osoby odsouzené za spáchání úmyslného trestného činu, ale též osoby, které byly ze spáchání úmyslného trestného činu pouze obviněny nebo kterým bylo jen sděleno podezření ze spáchání trestného činu (jako tomu bylo v nyní projednávaném případě žalobce). Posledně dvěma uvedeným kategoriím osob totiž svědčí presumpce neviny. Zákon ostatně stanoví, že policie *může* přistoupit k získání osobních údajů, a je tedy na ní, aby v rámci svého uvážení zhodnotila přínos takového postupu pro ochranu chráněných zájmů a poměřila tento přínos se zásahem do práv osoby, jejíž osobní údaje získává.

14. Lze tedy konstatovat, že naplnění formálních znaků uvedených v § 65 odst. 1 zákona o policii není jediným předpokladem pro zákonnost získání osobních údajů. Je sice pravdou, že podle Ústavního soudu „[p]ři *splnění všech podmínek, které jsou pro shromažďování (v nyní posuzované věci třeba chápat jako odebírání) biologických vzorků stanoveny zákonem o policii, resp. obsaženy v pokynech policejního prezidia, jakož i v dalších právních předpisech (zejména v zákoně o ochraně osobních údajů) nelze uvažovat o tom, že by docházelo k porušení práva na informační sebeurčení*“ (srov. shora uvedený nález sp. zn. Pl. ÚS 7/18), to však nic nemění na tom, že proporcionalita zásahu je vždy nedílnou podmínkou jeho zákonnosti. Jak ostatně konstatoval Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 3. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 24/10, č. 94/2011 Sb., s odkazem na rozhodnutí Spolkového ústavního soudu SRN ze dne 15. 12. 1983, BVerfGE 65, 1 (Volkszählungsurteil): „*V moderní společnosti, charakterizované i obrovským nárůstem informací a dat, musí být ochrana jednotlivce před neomezeným sběrem, uchováváním, užitím a zveřejňováním dat o její/jeho osobě a soukromí poskytována v rámci obecnějšího, ústavně garantovaného práva jednotlivce na soukromí. Pokud jednotlivci nebude garantována možnost hlídat a kontrolovat obsah i rozsah osobních dat a informací jím poskytnutých, jež mají být zveřejněny, uchovány či použity k jiným než původním účelům, nebude-li mít možnost rozpoznat a zhodnotit důvěryhodnost svého potenciálního komunikačního partnera a případně tomu uzpůsobit i své jednání, pak nutně dochází k omezení až potlačování jeho práv a svobod, a nelze tak již nadále hovořit o svobodné a demokratické společnosti. Právo na informační sebeurčení (informationelle Selbstbestimmung) je tak nezbytnou podmínkou nejen pro svobodný rozvoj a seberealizaci jednotlivce ve společnosti, nýbrž i pro ustavení svobodného a demokratického komunikačního řádu. Zjednodušeně řečeno, v podmínkách vševědoucího a všudypřítomného státu a veřejné moci se svoboda projevu, právo na soukromí a právo svobodné volby chování a konání stávají prakticky neexistujícími a iluzorními.*“
15. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva pak lze dovodit i další významné faktory, které hrají roli z hlediska proporcionality – a to povahu trestné činnosti, dobu, která od spáchání trestného činu uběhla, věk pachatele a v případě, že nebyl ze spáchání trestného činu usvědčen, i sílu podezření (*strength of the suspicion*) – v podrobnostech srov. rozsudky ze dne 2. 6. 2020, *Trajkovski a Chipovski proti Severní Makedonii*, stížnosti č. 53205/13 a č. 63320/13, ze dne 22. 6. 2017, *Aycaguer proti Francii*, stížnost č. 8806/12, ze dne 4. 6. 2013, *Antonio Peruzzo a Uwe Martens proti Německu*, stížnosti č. 7841/08 a č. 57900/12 a ze dne 4. 12. 2008, *S. a Marper proti Spojenému království*, stížnosti č. 30562/04 a č. 30566/04. Je nutné připustit, že se Evropský soud pro lidská práva v uvedených případech zabýval především zpracováním osobních údajů po extenzivní dobu, resp. nedostatečností úpravy této omezení doby, přičemž doba, po kterou by byly osobní údaje zpracovány, je v nyní

posuzované věci toliko hypotetickou otázkou. To však nic nemění na tom, že jsou osobní údaje získávány právě pro účely delšího zpracovávání, resp. uchování (budoucí identifikace), přičemž i krátké uchovávání těchto údajů může být nepřiměřeným zásahem. Zákonem o policii obecně formulované účely zpracování osobních údajů implikují užití těchto údajů k potírání trestné činnosti v budoucnu bez jakéhokoli konkrétního časového omezení (srov. § 65 odst. 5 zákona o policii). Je-li tedy účelem získání osobních údajů jeho další zpracování za účelem (hypotetického) použití v budoucnosti, nelze při hodnocení přiměřenosti samotného jednorázového získání osobních údajů zcela odhlédnout od jeho uchování (být samozřejmě zatím nelze hodnotit, po jakou dobu budou údaje zpracovávány).

16. Krajský soud je tak (v souladu s výše citovanou judikaturou) rovněž přesvědčen, že je nutno ještě před odběrem osobních údajů posoudit potřebnost prvotního zpracování osobních údajů (nikoliv jen v případě „dalšího“ zpracování, jehož potřebnost se posuzuje alespoň jednou za tři roky v souladu s § 82 odst. 1 zákona o policii), přičemž přiměřenost zásahu spočívajícího v získání osobních údajů je nutno měřit i faktory, které Evropský soud pro lidská práva použil pro posouzení přiměřenosti délky zpracování těchto údajů.
17. Krajský soud je proto toho názoru, že žalovaný [nejen podle § 11 písm. c) zákona o policii] měl povinnost v nyní projednávaném případě posoudit, zda bylo v žalobcově individuální situaci přiměřené přistoupit k postupu podle § 65 odst. 1 zákona o policii, tj. poměřit proti sobě stojící zájmy – právo na nedotknutelnost osoby, resp. právo na informační sebeurčení na straně jedné a zájem na potírání trestné činnosti a zajišťování bezpečnosti České republiky, veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na straně druhé – a své úvahy následně vtělit do odůvodnění daného předvolání. Uvedený požadavek není v rozporu s názorem formulovaným v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017-33, jak namítá žalobce, neboť jej nelze vykládat tak, že Nejvyšší správní soud bez dalšího akceptuje konání správního orgánu, který bez jakéhokoliv odůvodnění předvolá dotčeného jednotlivce k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii, jde pouze toliko o míru konkretizace a náležitosti jeho odůvodnění, kdy nelze požadovat po správním orgánu, aby v daném předvolání podrobně konkretizoval všechny své úvahy a důvody, tedy aby na dané předvolání byly kladeny shodné požadavky na podobu odůvodnění jako kupříkladu v případě rozhodnutí správních orgánů či dokonce soudů. Takový požadavek ostatně přednesl i Ústavní soud v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 7/18, kde zdůraznil, že *výzvu k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii je možno bezpochyby považovat za závazný a přímo vynutitelný úkon, neboť v případě jejího nerespektování může správní orgán vymoci osobní účast dotčené osoby například ukládáním pokut či dokonce jejím předvedením. Podstata tohoto úkonu totiž nespočívá v pouhém sdělení o stavu určitých věcí nebo určitého řízení. Jeho obsah je natolik spojen s negativními důsledky, které mohou dotčenou osobu za určitých zákonem předvídaných podmínek postihnout, že již tuto situaci lze považovat za zkrácení subjektivních práv stěžovatele (...) Samotný postup policie, která dotčenou osobu předvolá k odběru biologických vzorků podle § 59 správního řádu, nelze považovat za nezákonný, obsahuje-li výzva všechny zákonem stanovené náležitosti a je-li potřeba provedení odběru biologických vzorků řádně a dostatečně odůvodněna. Povinností policie pak je postupovat v každé jednotlivé věci individuálně a vážit všechny okolnosti vyšetřovaného trestného činu. Z pohledu Ústavního soudu tak nastíněná možnost soudního přezkumu ve světle shora uvedeného vymezení existující judikaturou představuje dostatečnou záruku zachování práv osob, které jsou předvolány k odebrání biologických vzorků pro identifikační účely.*“ (zvýrazněno krajským soudem).

18. Vzhledem k tomu, že tak žalovaný neučinil, přičemž lze souhlasit s tvrzením žalobce, že předmětné předvolání pouze obsahuje parafrázi citovaného § 65 zákona o policii, aniž by zde byla známka jakékoliv úvahy žalovaného o přiměřenosti či nezbytnosti provedení daných identifikačních úkonů, nadto nijak nekonkretizovaných, nelze než konstatovat, že předmětné předvolání ze dne 12. 8. 2022 představovalo nezákonný zásah do práv žalobce. Důvod uváděný žalovaným v podobě „*pro případnou budoucí identifikaci*“ tento požadavek dle krajského soudu v žádném případě nesplňuje. Na uvedeném nic nemění skutečnost, že žalovaný své úvahy o přiměřenosti žalobci *de facto* ozřejmil až v souvislosti s jím podanou žalobou, a to ve vyjádření k žalobě, přičemž krajskému soudu není známá jediná překážka, proč tak žalovaný nemohl učinit již v době před odesláním předmětného předvolání. S ohledem na výše popsanou povahu zásahu v podobě odběru osobních údajů samotných dle § 65 odst. 1 zákona o policii je totiž třeba trvat na tom, aby dotčenému jednotlivci byly příslušným správním orgánem sděleny uvedené úvahy o důvodnosti a přiměřenosti daného zásahu v době předtím, než k uvedenému zásahu dojde. Uvedené platí tím spíše, že procesní prostředek ochrany v podobě podání zásahové žaloby dle § 82 a násl. s. ř. s. představuje procesní prostředek *aposteriorní* ochrany, prostřednictvím něhož žalobce logicky nemůže *ex ante* zabránit potenciálnímu svévolnému zásahu ze strany orgánu veřejné moci. Akceptací opačného názoru by se postup orgánu veřejné moci, prostřednictvím něhož dochází k omezení či přímo zásahu do práv dotčených jednotlivců, ocitl bez jakékoliv preventivní kontroly a v konečném důsledku v rozporu s ústavními principy limitujícími takové jednání orgánů veřejné moci, zejména pak čl. 4 odst. 4 Listiny, dle něhož „*při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.*“ Z toho důvodu musí být primárně povinností orgánů veřejné moci při těchto jednáních vážit jejich proporcionalitu ve vztahu k omezení či zásahu do práv dotčených jednotlivců, která taková jednání vyvolávají. Procesní prostředek ochrany práv dotčených jednotlivců v podobě zásahové žaloby dle § 82 a násl. s. ř. s. proto nemůže představovat jediný prostředek před potenciálním zásahem do práv jednotlivců svévolným jednáním orgánů veřejné správy.
19. Ostatně z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že v případě, kdy žalobce brojí proti výzvě k získání osobních údajů pro účely budoucí identifikace, je rovněž následně na správních soudech, aby test proporcionality *stricto sensu* provedly dodatečně právě v případech, kdy jsou tyto úvahy ze strany správního orgánu provedeny nedostatečně či dokonce vůbec. Nelze však z toho dovozovat, jak činí žalovaný, že jsou to právě jediné až správní soudy, které jsou povinny tyto úvahy v daných případech učinit. Krajský soud proto i v nyní projednávaném případě nad rámec výše uvedeného přistoupil k provedení testu proporcionality, v němž je třeba zohlednit dosavadní trestnou činnost žalobce, typovou i individuální závažnost trestné činnosti, pro kterou byl předvolán k provedení identifikačních úkonů, i osobu pachatele (viz výše citované rozsudky č. j. 3 As 335/2017-33, č. j. 1 As 13/2017-93 nebo č. j. 5 As 254/2019-49).
20. Ve prospěch práva na informační sebeurčení žalobce hovoří jeho trestní zachovalost, byť krajský soud zdůrazňuje, že toto hledisko nemůže být hodnoceno izolovaně. Opakované úmyslné poškozování či ohrožování trestním právem chráněných zájmů, které dosahuje intenzity trestného činu, lze vnímat jako významný indikátor toho, že recidivující osoba tyto zájmy nerespektuje, a neváhá se dopouštět činů vysoké společenské škodlivosti. Přesto konstatování, že se dotčený jedinec v minulosti opakovaně dopustil jednání dosahující intenzity trestných činů, samo o sobě neobstojí, neboť i zde je třeba zkoumat povahu,

skutkové okolnosti a závažnost jednotlivých činů. Totéž platí i v obrácené rovině, kdy samotná existence „čistého“ trestního rejstříku nutně nevylučuje postup podle § 65 zákona o policii. Tyto úvahy by však dle krajského soudu měl primárně činit příslušný správní orgán (žalovaný) v době před vypravením předvolání daného jednotlivce k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii a přiměřeně je do jeho textu vtělit, nikoliv až potenciálně krajský soud v řízení o zásahové žalobě dle § 82 a násl. s. ř. s., zpravidla probíhajícím až v době po provedení daného zásahu.

21. Krajský soud se dále zabýval povahou trestného činu, kdy žalobce je žalobce dle usnesení o zahájení trestního stíhání ze dne 26. 1. 2022 obviněn ze spáchání dvou sbíhajících se zločinů (zpronevěry a podvodu), přičemž celková výše škody poškozeným společností činí přes 10 mil. Kč. Na rozdíl od trestných činů proti životu, zdraví, v sexuální oblasti nebo proti majetku, kde důkazy prokazující přítomnost pachatele na místě činu či jeho kontakt s určitým předmětem či poškozenou osobou (DNA, otisky prstů) zpravidla sehrávají klíčovou roli, krajskému soud není na první pohled příliš zřejmé, z jakého důvodu a za jakým účelem by mělo být přistoupeno k provedení uvedených identifikačních údajů v kontextu nyní prošetřovaného zločinu, byť samozřejmě nelze jejich opodstatněnost vyloučit. Jak již bylo ovšem naznačeno, tyto úvahy měl žalovaný vtělit do odůvodnění předmětného sdělení, nicméně důvody předestřené žalovaným ve vyjádření k žalobě se krajskému soudu nejeví jako dostačující. Ostatně sám žalovaný zdůrazňuje, že *„u nyní stíhané trestné činnosti by pravděpodobně neměly příp. odebrané osobní údaje relevanci pro naplnění účelu trestního řízení.“*
22. Proti potřebě rozlišovat mezi jednotlivými druhy trestných činů nestojí ani zákon o policii, který stanoví jako podmínku pouze úmyslnost trestného činu, nicméně při zvažování přiměřenosti je třeba přihlídnout k mnoha faktorům, které zákon nepředvídá, a posoudit individuální situaci, kterou zákon podrobně ani předvídat nemůže. Rozlišování jednotlivých druhů trestných činů pro účely úvahy o nutnosti o (domnělých) pachatelích vést údaje natolik citlivé, jako jsou daktyloskopické otisky či profily DNA, je dle krajského soudu navíc i logické, což lze demonstrovat i na právní úpravě některých evropských zemí – např. Francie umožňuje zpracovávat profily DNA jen u vybraných trestných činů, a to zejména v sexuální oblasti, proti životu a zdraví atp. [viz čl. 706-55 francouzského trestního řádu (*Code de Procédure Pénale*), <https://www.legifrance.gouv.fr/>]. Ostatně i Doporučení R (92) 1 Výboru ministrů členským státům o využívání analýzy deoxyribonukleonové kyseliny (DNA) v rámci systému trestní justice v bodě 8. připouštělo delší uchování výsledků analýzy DNA pouze v případě odsouzení za trestné činy ohrožující život, zdraví nebo bezpečnost osob.

V. Závěr a náklady řízení

23. Na základě shora uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že žaloba je důvodná, protože postup žalovaného představoval nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. Proto rozhodl na základě § 87 odst. 2 s. ř. s. tak, že zásah žalovaného spočívající ve vydání předvolání ze dne 12. 8. 2022 k provedení identifikačních úkonů podle § 65 zákona o policii byl nezákonný. Krajský soud nicméně nepřistoupil k tomu, aby žalovanému do budoucna zakázal, aby získával osobní údaje žalobce pro účely budoucí identifikace dle § 65 zákona o policii, z důvodu vedení předmětného trestního řízení s žalobcem, nicméně při úvaze o použití takového postupu bude žalovaný vázán výše předestřenými závěry, především tedy povinnostmi v kontextu daného konkrétního případu řádně uvážit nezbytnost a přiměřenost

jeho užití z hlediska zásahu do práv žalobce a tyto své úvahy přezkoumatelným způsobem vtělit do odůvodnění případného předvolání.

24. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
25. Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Odměna zástupce (advokáta) žalobce a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s. ř. s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě se jednalo o dva úkony právní služby (příprava a převzetí zastoupení, žaloba) ve výši $2 \times 3 \times 100$ Kč a dva režijní paušály ve výši 2×300 Kč, tedy celkem 6 800 Kč. Protože zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení ve smyslu § 57 odst. 2 s. ř. s. o částku 1 428 Kč odpovídající dani (21 %), kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést. Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek za žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu (2 000 Kč) a také za úspěšný návrh na předběžné opatření (1 000 Kč). Využití možnosti podat návrh na přiznání odkladného účinku žaloby (resp. na vydání předběžného opatření) jako institutu výslovně upraveného v soudním řádu správním, aniž by šlo o zjevné zneužívání tohoto institutu (např. co do počtu opakovaných návrhů), nákladem nedůvodně vynaloženým k ochraně práv ve shora uvedeném smyslu není. Nic na tom nemění ani ta skutečnost, že by takový návrh nebyl úspěšný a tedy nevedl k přiznání odkladného účinku žaloby či vydání předběžného opatření. Rozhodný je pouze úspěch účastníka ve věci samé. Otázka úspěchu při dílčích rozhodnutích předběžné povahy učiněných soudem v průběhu řízení je v tomto ohledu naopak nepodstatná.
26. Celkem tedy byla žalobci vůči žalovanému přiznána náhrada nákladů ve výši 12 228 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 30. září 2022

JUDr. Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu